

szerzésben. A módszerrel járó sok mozgás: könyvek, térképek és más segéd-eszközök keresése bőven nyújt alkalmat a tanulóknak arra, hogy saját és társaik elmélyedését megzavarják.

Nehezen képzelhető el, hogy akár a rossz táplálkozás, akár a rossz lakásviszonyok következtében fáradt, vagy szellemileg gyenge tanulóknál a fokozott figyelmet, elmélyedést kívánó tanítási mód jobb eredményhez vezetne. Különböztetve Büchholz jellemzéséből is kitűnik, hogy a »Jena-Plan« módszerében rejlő érték legalább is ebben az iskolában inkább a nevelés területén mutatkozik meg. Tanítványai nagyrészt sikerült a társadalom hasznos tagjává nevelnie. A kisegítő-iskolás tanulók érdekében írt munkájára a hivatásáért lelkesedő tanítónő elfoglaltsága üti rá a bélyegét. Alapvető elvi megállapításokat, elméleti fejtegetéseket nem igen találunk munkájában. Megfigyeléseinek tárgyilagosságát a tanítványai iránt érzett szeretete sokszor elhomályosítja, műve mindazonáltal tanulságos, egyrészt, mert bepillantást nyújt a »Jena-Plan« gyakorlati alkalmazásába, másrészt a tanulókról közölt jegyzőkönyvi részletek rendkívül sok, a nevelő és tanár számára egyaránt értékes mozzanatra hívják fel a figyelmet.

Ujvári Béla.

Otto Tumlirz: Psychologie der höheren geistigen Berufe. Wien, 1938. Oesterreichischer Wirtschaftsverlag. 121 lap.

A szellemi hivatások vagy foglalkozások négy lényeges ismertető jelét Tumlirz a következőkben látja: az egész személyiség részvétele a hivatásteljesítésben, a személyiség és az ösztönökön való uralkodás kiegyensúlyozottsága, a magasabb, mindenekelőtt elméleti értékek iránti fogékonyság és a szellem szabadsága. Az előttünk levő kitűnő könyvben először is a kötött szellemi hivatást betöltő lelkész, *tanító*, közigazgatási hivatalnok és a bíró lényeges jegyeit mutatja be, azután következik a szabad hivatásbeliek, az ügyvéd, a kutató tanulós és a művész, az orvos, a közgazdász, a természettudós és a technikus jellemzése. A *tanítói hivatás* tárgyalásánál a szerző vitába száll Spranger, Kerschensteiner, Münch és Jerusalem hasonlótárgyú dolgozataival. A »tárgyilag meghatározott kultúra széleskörűsége és a személyes értékelmény szerzés képességének szűkvolta közti kibékíthetetlen ellentétben« főképpen a középiskolák általános műveltséget adó munkájának nagy akadályát látja. *A tanítói és nevelői hivatásnak tulajdonképeni tragikumai.* Tumlirz szerint abban áll, hogy sem a szociális, sem az elméleti, sem a vallásos, sem az esztétikai emberek nem tudják teljesen betölteni a pedagógus hivatásának kötelességeit. Tumlirznak ez új, igen figyelemreméltó könyve hét előadásból keletkezett, melyet a szellemi foglalkozások pszichológiájáról a santanderi nyári egyetemi tanfolyamon tartott 1936-ban.

gy. á.